

मोक्षार्थिना प्रत्यहं ज्ञानदृष्टिः कार्या ।

श्री जैन धर्म प्रकाश

कल्पक

कल्पक

प्रभु महावीरना शांति सदेश

चौप्र

चौप्र

पुस्तक ६७ मु.

वीर संवत

अंक ६३।

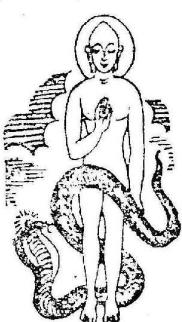
२५०१

उभी च

वि. संवत

१२९४

२०३९

वीरः प्रभुते वर्णं कर्ता, धर्मं छवत मुखं थातुं
ते हैमु इनीश वीर तमारा गीतारा भीका गातुं

सर्वथा सहु सृज्य थायो
स भ ता सहु समाचारे.
सर्वत्र दिव्यता व्याप्ते
शांति सर्वत्र विस्तरे.

कल्पक

कल्पक

- प्रगट कर्ता -:

श्री जैन धर्म प्रसारक सभा :: भावनगर.

શ્રી જૈન ધર્મ પ્રકાશ :: વર્ષ ૯૨ મું :: વાર્ષિક લખાજમાં
દેખાયેલ સહિત ૫-૮૫

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	બેચ	દેખક	પા. ન.
૧.	મધુ મહાવીર સ્વામીનો સર્વેશ	૩
૨.	શ્રી જ્ય શાંખેશ્વરા પાર્વતાનાથદેખક : શરણ્યાણી	૪
૩.	શ્રી જૈન રામાયણશ્રી ત્રિપદિશવાકા પુરુષ ચરિત્રમાંથી	૫
૪.	ધર્મહત અને સુરપાની કથાશ્રી ધર્મિલદુમાર ચરિત્ર ભાગાત્તરમાંથી	૭
૫.	માઝા મૂડેકો પાપીદે. આચાર્ય અશોકયંત્ર સૂ. મ.	૮
૬.	'જિન' અને 'શિવ'ની ઓક્તાદે. ગ્રે. હીનાલાલ ર. કાપડીયા	૯
૭.	કબિ ચડેવર્તી શ્રી જ્યશેખરસરિલ શાશુ ...અંઠ મુનિની કલાપ્રકસાગ્રથ મ	૧૦	
૮.	ગુરુ પટ્ટાવલી ચૌપાઈ સંબંધી સપથીકરણ .. દે. શ્રી અગર ચંદ્નાહુડા	૧૨	
૯.	જૈનોના પર્વો અને હુકો ઈતિહાસદ્વ. વરીલ ડાયાલાઈ ચોતીચંદ્ભાઈ	૧૩
૧૦.	દીપ અને ધર્મારતઅમરચંદ માવળ શાહ	૧૪
૧૧.	વિદ્ય માન્ય ધર્મશાહ ચતુર્ભૂજ હરણવત	૧૫
૧૨.	બા બાપને ભૂલથો નહીં	૧૬

શ્રી પાશ્વનાથ ચરીત્ર

(ગુજરાતી ભાષાંતર)

પ્રત આકારે

→ કીમત રૂ. ૬-૦૦ ←

શ્રી જૈન ધર્મ પ્રસારક સભા

કાંદાવાળો ડેલો, ભાવનગર

पुस्तक ४५
अंक ९ में।

चैत्र

वीर स. २०११
विक्रम स. २०३१

भग्नु महावीर स्वाभीनो

(संदेश)

महावीर तो सर्विद्वयीं संदेश ए देता गया.	१
आडिस्क बनी करण्यु करो ए वारस्या देता गया.	२
दया धर्मतुं भूत छे वितरण ए केता गया.	३
विस्तारे करवा गणधर गुडने नीपही देता गया.	४
बाँडेशी होधीतुं बांधन विसु छेती गया.	५
बांदन बाणाना बाकुण नहाई काज सुधाई गया.	६
श्री सिद्धियक चिद्धिदायक यंत्र ए देता गया.	७
नवकार अपरो लवर्थी तरगो याहि ए देता गया.	८
निवालु करो बन्युं बने ए शकेन्द्रने केता गया.	९
झरमान प्रखुना सुमन झटये राखले ए कही गया.	१०

શ્રી જ્ય શાંખેશ્વરા પ્રાર્થનાથ

(મધ્ય અંકથી ચાલુ)

શ્રી કૃષેણરપાર્વતીનાથાય સહેવાકોટિન નયન

લેખક : શાંખાથી

વિધની સ્થાનિ સુધારવામાં મહાન
સૂરધાર એવા જીવને વર્ણી વ્યવસ્થા
પણ કરી ઉચ્ચ, મોચ, રાજ્ય અને
ક્ષત્રિય એવા ચાર કુદોથી લોક
રચના કરી હાંડા અધિકારી આસક્ત
તે ઉચ્ચ કુદુવાળા થયા ભાગી વીજેરે
લોગડુવાળા થયા. જમાન વદ્ય-
વાળા મિઠા વગેરે રાજ્ય કુદુવાળા
કહેવાયા. અને શૈય રહેવા સર્વે
ક્ષત્રીયા કહેવાયા એવી રીતે વ્ય-
ધારનીને પ્રવતાવીને વિધના
બધારણની અધૂર્ણ રચના કરી.

નાણું ભારતસૌત્ર વિદેશજ ન
દ્વારા, તેમ અદ્ય સમયમાં જ

થઈ પડ્યું નગરા, યામા, હેણો, વસાળ સર્વ રૂપી પ્રવતાવી, ભરતક્ષત્ર આખાદ કર્યું યુગ-
લીકો. પણ અદ્યપકારના વ્યવહારમાં નિપુણ બનીને ગાઢ મનુષ્યો. તરીકે એળખાવા લાગ્યા
સારા એહાનો કેવ કમજૂર લાગ્યા. કોઈ રચનાની આજાતું ઉદ્વિગ્ન કરતું નહિ. અર્વ-
દોક સુધી સંતોષી ને અદ્ય મભત્વ વાળા હેતાશી અનીનીને. પ્રચાર સુદૂર ન હતો.
એવી રીતે રાજ્ય સૂત્ર ચલાવતા.

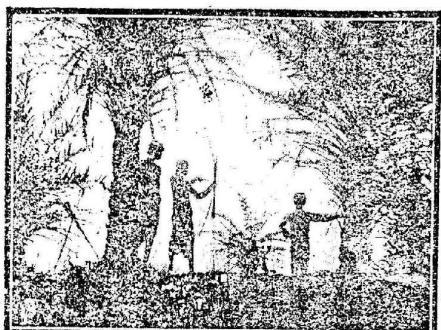
દૃષ્ટ અગ્નને ત્રેણઠ લક્ષ વર્ષ પૂરા થયા. ભર્ત્ય રાજ્યનીતિ અને વ્યવહાર નીતિ પુરે
પૂરી પ્રવતાવ્યા આદ ધર્મ નીતિ ફૂલ શૈય રહી હતી તે. તીર્થિંડર થઈને શરૂ કરવાની
હતી. તે પછી શુલ અવસરે પોતાની દીક્ષાનો સમય નશુદ્ધ જાણીને નાસ-વિનિમિત્તને સર્વે
પુરો. હરતા અધીક મોટો લાલ ધરણશરાજ્યી થવાનો છે અને તેમના થડી વિદ્યાધર વંશની
ઉત્પત્તી થવાની છે એમ ધારી તેમને હુર ડેશ મોકદ્વા અને પાછળ સર્વે પુરોને જુદા
ભુદા હેણો આપીને રાજ્યપાદ વહેંચી આપ્યું.

ધર્માકૃત મહોત્સવ વડે દૃષ્ટકનાથે કર્ય મહાકંઠે આહિવાર હુલાર રાજયોની સાથે
દીક્ષા થડુંદુ કરી.

શ્રી જૈન રામાયણ

(ગયા અંકથી ચાહું)

—શ્રી વિપણિશક્તાકા પુરુષ ચશ્વિમાથી

લક્ષ્મેણી શુક્ત ગણ્યાચ અને
મધુપિંગ રાજલક્ષ્મુ રહિત ઠરે.
તે પુસ્તક તેણે પુચાણની નેમ
પેટીમાં મૂક્ષું. પછી એક વખતે
રાજતી આજાથી તે પુરોહિતે
રાજસભામારી તે પ્રગટ કર્યું તે
વખતે પ્રથમ સગરરાજને કલું
ડે—“આ પુસ્તક વંચાતા તેમાં
બતાનેલા રાજલક્ષ્મેણી કે રહિત
દ્વારા તે સર્વને વધ કરવા ચેયય

અને ત્યાજય છે.” પછી નેમ કેમ પુરોહિતે તે પુસ્તક વાચ્યવા માંડયું તેમ તેમ તેમાં
બતાવેલા લક્ષ્મુ પેતાનામાં નહિ હોવાથી મધુપિંગ અત્યંત લજ્જા પામવા લાગ્યો.
એવે મધુપિંગ ત્યાંથી ઢી ગયો અને સુલક્ષા સગરરાજને વરી. તત્કાળ તેમનો વિવાદ
થરી. અને પછી સર્વ ચાતચેતાને સ્વયાનકે ગયા.

મધુપિંગ અપમાન ધવાથી બાળન્ય કરીને મુખ્ય પાણ્યો અને સાઠ ડાંડ અસુ-
રાને સ્વામી મફાકાળ નામે અસુર થયો. તેણે અવધિજાનવડે સ્વયંવરમાં પોતાનું અપમાન
ધવાના કારણભૂત સગરરાજને કૃતિમ બનાવેલું સર્વ ચશ્વિ નાણ્યું; તેથી તેણે વિચાર
એંઝે કે—સગરરાજને અને બીજી રાજતીઓને મારી નાણ્યું? પછી તે અસુર તેમનું છિદ્ર
નેતો નેતો ફરવા લાગ્યો. એકવાર તેણે શુક્તિમતી નગરી પાસે શુક્તિમતી નગરીમાં
પર્વતન નોંધે એંઝે આલ્લાબુને વેશ કર્યને તે પર્વતની પાસે આગ્યો. અને કલું ડે—
“હું મહામતે! હું શાંહિદ્ય નામે તારા પિતાનો મિત્ર છું. પૂર્વે હું અને તારા પિતા
ક્ષીરકદંબ અને ગૌતમ નામના યુદ્ધિમાન ઉપાધ્યાયની પાસે સાથે જ લાગ્યા હતા.

હુમણુ નારદે અને બીજા બોકોએ તાજું અપમાન કર્યું છે તે વાર્તા. સાંખણીને
હું અહીં આયો છું. હું મંગેથી વિધને મોહિત કરીને તારા પદ્ધની પૂર્તિ સ્થાન
કરીશ.” આ પ્રમાણે કષી અસુરે પર્વતની સાથે હુગ્રતિમાં પાડવાને માટે ધણુ બોકોને
કૃધમ (મિથ્યાત્મ)માં મોહિત કરી હીથાં બોકોમાં સર્વ ડેકાણુ વ્યાધિ અને ભૂત વરેરના
દોષો ઉત્પન્ન કરી પર્વતના મંત્રને નિર્દેખ કરવાના માંડચો. શાંહિદ્યની આજાથી પર્વતે
દોષની શાંતિ કરવા માંડી અને બોકોને ઉપકાર કરી કરીને પેતાના મંત્રમાં સ્થાપન

૫-(૪)-૫

६]

श्री कैल धर्म प्रकाश

[चौथे]

करवा मांडया। सगरसाजना नगरमां, अंतःपुरमां अने पश्विरमां पशु ते असुरे अत्यंत हारुष रोगो विकृच्छा। सगरसाज पछु लोकनी प्रतीतिथी पर्वतने भज्या लाज्यो, एट्टेते तेहु शांडिव्यनी लाथे रहीने सर्व डेक्षेषु रोगनी शांति करी।

पछी शांडिव्यना कडेवा प्रमाणे पवंते लोकाने उपदेश आपवा मांडयो के—“सौवा-भूषि यज्ञमां विधिवडे सुरापान करनाथी होए लागतो नथी भाटे तेमां सुरापान करु, जोसव नामना यज्ञमां अगम्या क्षीनी साथे गमन करु, भातुभेद यज्ञमां भाताने वध अने पितुभेद यज्ञमां पिताने। वध अंतर्वेदिमां करयो, तेथी किंवित्माय होए लागतो नथी इत्याभाना गुण उपर अभि भूक्ति ‘ुच्चकारव्याय न्वाहा’ एम योदी प्रयत्नथी हुतद्रव्यवडे तेमां होम करयो। ले कायणो न मों तो भाव्य दाववाणा पीवावर्ष्यना, डियारहित अने कुस्थनामां अवतरेला एवा डेई शुद्ध द्वितीय(आक्ष्याद्वितीय)ना जपवं पवित्र करेला कुर्माकरूः भस्तक उपर अग्निने प्रदीप करीने तेमां आहुनि नाभवी। के थई गयेदुः छ अने के थवातुः छ ते सर्व पुरुष (ईश्वर) ज छे, के अमृतना स्वामी थयेदा छे (मोक्ष गयेदा छे) अने के अन्नथी निर्वाह करे छे ते सर्व ईश्वरदृप ज छे। एवी रीते सर्व एक पुरुष (ईश्वर) उप ज छे। तेथी डेणु केने भारे छे ? भाटे यज्ञमां ईश्वा प्रमाणु प्राणीओनी डिसा। करवी अने यज्ञमां यज्ञाने भासतुः भक्षण करु; कारणु के ते देवताना उपदेशथी करेदुः छ अने भंत्राद्विते पवित्रित छे.”

आ प्रमाणे उपदेश आपी सगरसाजने पेताना भतमां लेणवी तेहु कुरक्षेत विगेदेमां धर्षा यज्ञे कराया। थोड थोड तेनो भत प्रसरतां तेहु राजसुखादित्यजो। पशु कराया अने पेला असुरे यज्ञना करनाशोने, यज्ञमां होमेला प्राणी के राज विगेदेन विभान पर रहेला भताया तेथी विवाह वधतां पवतना भतमां रहीने लेडो प्राणी-डिसात्मक यज्ञो निःशंकपणे करवा लाग्या।

आ अधु लेठने भें दिवाकर नामना एक विद्याधरने कहुँ के—“आ यज्ञोभावी भद्र पशुओने तारे हुक्की लेवा।” एट्टे भारुः वयन भानीने ते यज्ञमांथी पशुओनुः उरुष करवा लाय्यो, ते पेला परमाधार्मिक असुरता ज्वालामां आव्युः, लेथी तेनी विवाहे घात करवाने ते महाकाळे यज्ञमां ऋषलदेवनी प्रतिभा स्थापित करवा भांडी, एट्टे ते दिवाकर ऐथर विशाम पागी गयो। पछी हु उपायक्षीण थवाथी शांत थई ने थीजे स्थणे चाल्यो गयो। पछी ते असुरे भायाथी यज्ञमां सगरसाजनी भावना करी, अने तल्काण सुवसा सहित सगरसाजने यज्ञना अग्निमां होमी हीघो। पछी ते महाकाण असुर कृतार्थ थणने पेताने स्थाने गयो। (कमशः)

* भायानी जेवा आकाशवाणा।

ઉપહેશક કથાસંગ્રહ (૧) ધર્મદત્ત અને સુરપાની કથા [કુભિવ અને સ્વીચ્છિવ વિષે]

“ અરે ધીમાન ! આ કથા આરદી અદ્ય મિતાક્ષરી છતાં પણ પ્રસંગવશાતું ધ્યાન કરુને આપનારી છે .” ગંગાદત્તપૂર્વક તે પ્રાણાશ્વર મદાશરે કહ્યું.

“ એ મિત્ર ! બાળકોને પણ હાસ્ય આવે એવું આ તે શું કહું ? અહેનાં તો તે સારું ધન હૈનગટનું પડાવી કીનું. હજુ પણ કથાસમાં જોરદારી માફક મારી અધૂર્યે અધારણા છે. શરૂ કરી કે તરત સંપૂર્ણ થયું એવી કથા તે હોય વાનું ? ” એ પ્રમાણેની અત્તરિવાળા ધર્મદત્તને દિક્ષે કહ્યું : “ હે મિત્ર ! અદ્ય કથા છે એવું ધારીને શોક ન ન કર. અદ્ય પણ આ તને સમય આવતાં ઉભય દોષમાં હિં કરનારી થશે. હું કરુને કથાસના અવિકળાધી તને સંલગ્નાની દર્ઢિણ હોય તો ખીલ એક હાથર દિનાર આપ.

શરૂઆતિના એ પ્રમાણેનાં વચન સાંકણીને કથાસમાં લીન એવા તે જાહેરિકે ખીલ હાથર દિનાર આપણા ત્યારે પ્રાણાશ્વર એ લયે : “ સ્વીવિશ્વાસોનું ન કર્તવ્યો, વીમતા હૃતમિચ્છતા । “ કથાનું હિંચાનારા યુદ્ધમાન પુરુષે કીનોના વિદ્યાસ ન કરવો . ” આ પ્રમાણેની ખીલ કથા સાંકણીને તું ધીરજ એઈ હેતું નહિ, પણ અંતરમાં તે માટે વિચાર કર્યા કરને, સમય આવ્યે તેનો ઉપયોગ કરલે,

“ એહા ! આ વિપ્ર તો દોષના સસુદ્ર નોયો છે, કે એણે મને કથાના નિપથી આ સુખબ ઇંદ્રો. ખરેખર દોષથી પરાલબ પામેદાં સ્વરૂપાન એવા પણ આ દિલે મહાદ્યાનને પામતા નથી. કેને તૃષ્ણા વણી તેઓની લક્ષ્ણી પણ શાંત થતી નથી. પ્રાયઃ કરીને તૃષ્ણાના તાપથી આતુર એવા વિપ્રો જગતમાં ભીંડું જોલનાર જ હોય છે. વળી કૃપાણમાં ભીંડું તિલક કરુને જાણે દોષની આકાશ્ય મૂર્તિ હોય તેવા હેખાય છે. “ નષ્ઠ સોઝના વિષે મારા સરખો બીજો કોઈ લુણ્ય નથી ” એવું જ પન કરવાને ત્રણ રેખા ચુક્ત સૂત્રને (જનેધિને) તે હૃત્ય ઉપર ધારણું કરે છે તે તૃષ્ણાદ્વી તરંગેથી બરેખું આ પ્રાણાંતું શરીર હોધ છે. એના દોષાવદો કરીને પણ એ બણાને મેં તને ધન આખું તે જે પૂર્વકનું કરજ હું તો તેનાથી હું સુક્ત થયો. ” ધિયાહિ વિચાર કરતો તે. તેની સાથે સાર્ગનું ઉલંઘન કરતો, એમ વહાણું વડે સસુદ્રના પારને પામે તેમ ‘શ્રીપુર’ નામતા નારે આવી પણાંન્યો. ત્યાં શહેર બાહ્ય પોતાના માણુસો દ્વારા તંખું નખાવી ઉતારો કર્યો. પોતાના સાથને ત્યાં જાણી પોતે સેટ લઈ રાજકુમારમાં જવા તૌથાર થયો. તે સમયે તેનો મિત્ર વરદ્યિ મધુર શશ્વદો વડે તેને કહેવા લાગ્યો : (ક્રમશ)

૫૫-(૭)-૫૫

માજા મૂકેલો પાપી

ને દરેક પ્રકારનાં પાપ કરે છે. પાપ કરતાં જરાયે અચકાતો નથી. પાપ કરતાં જેને જરાયેવાસ વાગતો નથી. અને પાપ કરવામાં ને પાછું વળીને બેઠો નથી તે માજા ચુંદેંદો પાપી છે. આવા પાપીની જારું નરસું સમજાવવાની શક્તિ બહેર મારી ગયેલી હોય છે.

મૂર્ખ પાપી. અભિમાની પાપી. હડીલો પાપી. કે-જાની પાપી. તો અમૃક પ્રકારનાં જ પાપ કરે છે. પરંતુ માજા મૂકેલો પાપી. તો કોઈ પણ પ્રકારનાં પાપ બેધડક કરે છે. કારણું કે-તે પાપલિડં હોતો નથી. પાપલિડં બનવા માટે આત્માની શૈખરી તત્ત્વને સમજાવવાની જરૂર છે. અને જેઓ તે સમજાતા નથી તેઓ પાપલિડં જાની શક્તા નથી. તેઓ દરેક પ્રકારનાં પાપ કરે છે. પરંતુ જેતે કરેલાં કર્મ જોતાને જ લોગવાં યાદે છે. તેવા જાનનાં અભાવે તેઓ પાપ કરતાં અચકાતા નથી ઘણીવાર એતું પણ અને છે. કે-આવા લોડો વ્યવહારમાં પૈસે ટકે વધુ સુધી દેખાય છે. ! તેથી હોડો આશર્ય અતુલને છે. અને જેલી ઉઠે છે. કે ધર્મનિ ધેરે ધાડ અને કસાઈને વેરે કુશળ.

આ શાંકાનું નિરાકરણ એ છે કે તેઓ આજે જે સુધ્ય ભોગવી રવા હોય છે. તે તેઓના પૂર્વ જન્મનાં પુન્યકર્મનું કણ છે. આજે જેઓ પાપ કર્મ કરી રવા છે તેનું કણ પાકયે તેઓને અવશ્ય લોગવાતું રહેશે.

આજે સારા કર્મો કરવા છતાં કોઈ હંઘી માલુમ પડે તો સમજાનું કે-આજે-આજેદું હંઘ, એ પૂર્વ જન્મનાં પાપ કર્મનું પરિણ્યામ છે. અને આજે જેઓ-સારા કર્મ કરી રવા છે. તેનું કણ તેઓને કણ પાકયે અવશ્ય ભાવના.

આ પાચ પ્રકારનાં પાપીઓનું વર્ણન તમારી પાસે રજુ કરેલ છે-તેઓ આમારી શુદ્ધત રહેવા પ્રયત્ન અવશ્ય કર્યો. એજ અમારી લાવના—

દેખક:-

આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયઅશોકચંદ્રસૂર્યારજુ મહારાજ
(ઇદ્દ્દીપાણા)

૫-(૮)-૫

'जिन अने 'शिवनी' एकता'

क्र. प्रा. हीरालाल र. कापडिया ओम.ओ

'जिन'थी सामान्य रीते जैनोना देवाधिदेव 'लीथ'ङ अने शिवथी वैदिक हिन्दु-
ओना भगवान 'महादेव' समन्य छे. आथी प्रक्ष एव उद्भवे छे के आ अनेने एकदेव
गण्डा के प्रभाणोने में आ देखना शीर्षकमा ठर्वे छे ? आने उत्तर अने अनेनुं
समर्थन उपाध्याय मेघविजयकृत अर्हद्गीतामांथी भग्नी रहे छे. आ उपाध्याय दृपा-
विजयना शिष्य थाय छे, ओमां व्याकरणाहि विविध विषयोना थांथ्रा रथ्या छे अध्यात्म
अंगे व्रषु थांथ्रा रथ्या छे. ओमां एकत्रु नाम अर्हद्गीता छे. अने तत्त्वगीता तेमज
भगवद्गीता पञ्चु उहे छे. ओमां उह अध्याये छे एं गौतमस्वामींगे महावीरस्वामीने
पछेका प्रश्नादृप छे. ओना उत्तरो महावीरस्वामीने आध्या छे, जे के अरी दीते तो कर्ता
पाते ज प्रश्नाकार अने उत्तराकार छे. अर्हद्गीताना कर्मशांखदृप २७ मा अध्यायता
निम्नविभित १५ मो १६३५ अन्त अक्षिप्रेत छे

"एव जिन शिवो नाम्दो नाम्नि तुल्येऽत्र मात्रया ।

श्वानात्मदि योगाज्ञशयोर्नवयोऽत्रेक्य मागवत् ॥ १५ ॥

आने अर्थ एं छे के आ प्रभाणे 'जिन' 'शिव' छे एं अने जिनत नथी केम्के
मात्रा वडे अनेना नामो समान छे, वणी 'ज' अने 'श'ना तेमज 'त' अने 'वय,
स्थानाहिनी एकता छे. आ बाबत पं रमणिकविजये पोताना निम्नविभित १ देखामां
नीचे मुख्य दर्शावा छे.

"पू. उपाध्याय श्री मेघविजय गुहिता अर्हद्गीता"

(१) जिनता 'ज' अने 'ह'ना तेम ज शिवना 'श' अने 'ह'ना पञ्च स्थानो
"तातुरस्थान छे.

१ आ लेख "न्याय विशास्त न्याया आयार्व नहेपाध्याय श्री पशोविजय रमानन्दन्य-

(२) ४० ४१-४७) भावावया छे

(२) जिननो 'न' अने शिवने 'व'एं अनेनुं एक सरभु दंतस्थान छे.

(३) अन्य रीते करीए तो एं अनेनुं अतुतासिक्तुं स्थान पञ्च सरभु छे.

आ प्रभाणे जिन अने शिव १ अर्थहितें तेमज शब्दहिटें सरभा छे वास्ते ए
ओमां कर्त्रो लेद नथी. अहों के व्रषु आभतो दर्शावाए छे. तेमानी त्रीणु आभत थीजानी
आभत 'अध्यवा' तरीके अपाइ छे. एं आभत मने बराबर समझाई नथी. गमे तेम
पञ्च आवी जातानी कृष्णना आ पूर्वे कोई एं कर्तानुं आशुवामां नथी.

१ आ संबंधमां 'महातामरसतोप्रसु' पञ्च विचारनुं घटे ओमां कर्त्तव्यवने खुर्क, शंकर,
धाता, अने पुरुषोन्म पञ्च कृष्ण छे अने तेना काल्पने पञ्च दर्शावाया छे.

५-(६)-५ .

ॐ नमः

॥ कवि अक्षर्ता श्री ज्यशेखरसूरिणि इति ॥

कलाः- अज्ञात कवि

संपादकः- सुनिरोज श्री कलाप्रभासागरद्धम्.

विमलाचत्विरिमंडुः ए, स्वाभीय आहि निषुहो ।
तेषु प्रशुभिय शुरु आठिश्युः, ए हिथष्ठ धरी आण्हटा ॥ १ ॥
ऐहु रुप सेलागिहि आगला, ए ज्यशेखरसूरे,
नामभंग त्तिक समरता, ए पातंग लक्ष्य दूरे ॥ २ ॥
सारस्वत पूरु हिय, ए, लक्ष्य कर्त्त छवीं लो ।
प्रतक्षी देवी भारताचे तीक्ष्ण माझ ई देवा (?) ॥ ३ ॥
आगम लक्ष्य छंद, सर्वे लष्टक अंतःकर
मूल अनिधि छ उक्त अथ. कर्मचन्द विचार ॥ ४ ॥
नीरुक्ति पडिया धम अर्ह, ए प्रकाशि नवितो ।
उत्तर विकिर्ति डोनिकाचे, धनि कृ, धवितो ॥ ५ ॥

“ सास ”

प्रख्य वीक्षणम आपर्य, ए, भरत संलव ताणु भूषी ।
तीक्ष्ण प्रसार्य सुहु शुरिहि, कवि कृष्ण अति भूषी ॥ ५ ॥
अहे सरस कौमल लुकीचे, सरसर्य कीय वासो ।
तडु क्षणु क्षणु नव नवक्षु छंदि, तम्हु कवित अज्यामेसा ॥ ॥
उपदेशवितामणि डिंचे भारसहस ग्रमाणु ।
छाज्य आगम उपमाचे, अघु हाणीया लाणु ॥ ६ ॥
निषुपन हीपक अंतरंग, प्राङ्गत संस्कृत ।
अगिडगडुस ग्रमाणु रवितउ धमिल चस्ति ॥
कविजन गवणड लानिवाचे, डेशरी जिम सोङ्कर्य ।
अभृतवाणी वणाणु कर्त्त अवीया भन मोङ्कर्य ॥ ७ ॥
(प्रा) सादसंतभिलिर्भनि सेवीवाचे पहुतडितिपेतासउ ।
वषुशाळु विह सीविं दक्षिणवार्य वाउ ॥ ८ ॥
विहसीय अंपकु कौमल फुंदमधुकुं र सहकारो (२) ।
लहु जुही अलेल अलेल, सिरि सेवांनि उदारो ॥ .

५-(१०)-५

 શ્રી જૈન ધર્મ પ્રકાશ

અહે ધર્મમસતા મધ્યણુ ઉડિઓ કરિ કુસુમદ બાળ !
 સધર સમસ લે રેહભૂયણે તીક ખરીય માણુ ॥ ૮ ॥
 સુખટ રૂપિ તિથિ આરદિયે, રમણી રમજમણી ।
 ૯૬ નવરા હાર ડિયાઈ ચાલઈ અમણી ॥
 કાને અલકાઈ જાલ, લલિ સિરિ (સુ) મડુટ શૃંગાર ।
 અતિકુલ કળવ વેણુંડ ચૂઠ, લૂંજ અલંકાર ॥ ૧૦ ॥
 કણું કંઠણુ કરિયદક્તાએ, અંધુરિ રથણુ મહ ।
 પાનેનેદર રણજીણુઈ કહિ! તલિ મેહલ સદુ ॥ ૧૧ ॥
 અહે વંડુદી કિરિ અમણી એસીગિણુ અણુકાર ॥ ૧ ॥
 નયણુ આણુવાલિ દ્વધનીણે સુર ડિનર સાર ॥
 ચીમંતા સીદ્રદ ઘણું, નયણી કળજલ રેદ ।
 છાની જધ મણુ રોરાએ, જેનકણું મેહ ॥ ૧૩ ॥
 પછ્છિરિંદી ફરુંડ કંચુઓએ, કરસમસતી કાલી ।
 ઉદ્ધિ નવરંગ થનીણે, દંગી નાયાઈ બાળી ॥
 ઝાણુ વિરી શુંગાર કરદ પરમેવિષ મહ ધરતી ।
 અચલ અદ્યપદ સુર નારિંદ, તા મન પોલતી ॥ ૧૪ ॥
 અસિ જિમ વીઠણ કરિ ધરદાએ, સખિ સુખિ અરિણં પોલ ।
 હુંસલી જિમ ગતિ કરણાએ, મૂગ નદ્દીની મન દોલ ॥ ૧૫ ॥
 ગેતિ ગહીદિ ગોરણીએ ગોલઈ મનિ હુંસંતિ ।
 તા અગંનિત સધર વીર જાં અનિષ્ટ નવિ ભીડાની ॥
 દીક વધણુ નિસુણોનિ અણુઈ રતી મોરા નાદ ।
 એક સરસીન મન અડલિય, મધ્યણુ મહ કરિમ અનાદ ॥ ૧૬ ॥
 શીલાં સનાદ અંગિ આડણાએ પ્રથ્માશુધ ચાલઈ ।
 સંજમ સુહ વર્ષ ગય તુરિય, સીદંગ પાલ એ નવી ભીજર્ય ॥
 હાવિ ભાવિ નવિ શક્તિઈ વિજદ ।
 ધીર નમનાઈ આણુ તજમહીયા કાંઈ અનીજર્ય ॥ ૧૮ ॥
 પુષ્પનિષ્ટ ગાજર્ય એકવાર જ્યાંદીર સૂરિ ।
 બિનદનની વેહ પોતાનાએ એસનાદ સૂર સૂરિ ॥ ૧૭ ॥ (કમણઃ)

૫-(૧)-૫

શુરૂ પદ્માવતી ચૌપાઈ સંબંધી સ્પેશીફરણ

લેખ શ્રી અગર અંદનાડા

જૈન ધર્મ પ્રકાશ કે ગત નવમિદર જનવરી અંદ મેં પ્રો. હીરાલાલ કાપાડિયા કા અરતર શુરૂપદ્માવતી સંબંધી છયા હે ઉસમે, ઉન્હેને કુછ વિચારણીય ભાતેં ઉપસ્થિત છી હે ઉનકા સંશોધન જમાધાન થણું પ્રસ્તુત કિયાનું રહ્યા હે ।

સખ્સે પહેલી ભાત તો યહ હે કે અરતર શુરૂ પદ્માવતી ખરતરગચ્છ કી પીપલક શાખાકી હે યહ ભાત ઉનકે ધ્યાનમેં નહીં આઈ યહ શાખા જિનવર્ધનસૂરિસે અદગ હે ગયીથી મૂકું ભજારક શાખા મેં જિનભદ્રસૂરિનુંકો સ્થાપિત કિયા ગયા હે અતઃપણ જિનભદ્રસૂરિ શાખા કહુલાને લગી જિનભદ્રસૂરિ પ્રથમ કા સ્વર્ગવાસ સંબત ૧૪૬૧ દેલનાડામેં હુંઆ ઉનકે પદ પરનિત વર્દ્ધનસૂરિ સ્થાપિત હું હું પર એક ઘટના વિરોધ કે કારણું અં. ૧૪૬૫ મેં જિન રાજસૂરિ કે પદ પર જિનભદ્રસૂરિનુંકો સ્થાપિત કિયા ગયા અતઃ પદથે કે પર્વધર જિનવર્ધનસૂરિ કી પરંપરા પીપલક નામકદશ્યાન સે પીપલ શાખા કે રૂપમેં પ્રસિદ્ધ હું ઈચ્છે ખરતરગચ્છકી પંચમી શાખા માના ગયા હે અતઃ પ્રો. કાપાડિયાને જે ૨૪ નંબરાંડે નિયંત્રણ વિભી હે વહ વાસ્તવિકતા કી અનન્ત-કારી કે કારણ વિખ હી હે વસ્ત્રથ મેં સર્વેણ રંગશાલા કે રચીયતા ઔર નવાંગી વીકાકાર અભયદેનસૂરિ કે શુરૂભાઈ સે અરતરગચ્છ મેં વીન પદ્મધરો કે નામ જિન હોને કે બાદ ચેથી પદ્મધર નામ જિનભદ્રસૂરિનાને કી પરપરા ચાલુ હો ગઈ એવિષે જિનસાગરસૂરિ જિનયંત્રસૂરિ એર જિનદારસૂરિ ઇતિ તીત કે બાદ જિનયંત્રસૂરિનામ શુર્વાવતી મેં ઢીક હી આચા હે અચા: કાપાડિયા જુને ૨૪ ને પટધર કા ઉપરનામ જિનસમુદ્રસૂરિ ડાના ચાહુણેના યહ વિભા હે વહ ઢીક નહીં હે ।

શુરૂ પદ્માવતી ચૌપાઈ મેં પચ્ચાઈ સર્જ જિનસૂરિ ઝંકસ વાક્ય મેં પચ્ચાસદેં પદ્મધર જિનયંત્રસૂરિ બનતાયા ગયા હે કાપાડિયાનુનો જે નામાવતી હી હે ઉસમે પહેલે કે ૨૩ નામ માનવે ને જે ૨૪ વો નામ છૂટ ગયા હે યહ લિખના પડા થણું પદ્માવતી ચૌપાઈ કે રચીયતા કી ભી કુછ ગણગી માહુમ હેતી હે કેસે કાપાડિયાને ૨૪ વો કા અપર નામ જિનસમુદ્રકી સંભાવના કી વહ તો ઢીક નહીં હે સંબવ હે જિન-પર્વનસૂરિ કે બાદ જે જિનભદ્રસૂરિ પ્રસિદ્ધ હું હું ઉચ્ચી કારણ ઉનકા નામ નહીં હેતે હુંએ જિનહર્યસૂરિ કે બાદ જિનયંત્રસૂરિ કો શુરૂ પદ્માવતી કે રચીયતા રાજસુદરસે ૨૫ વોં ખતસા દિયા અન્યથા ચેથી પદ્મધર જિનયંત્રસૂરિ નામ દેને કે હિસાથ સે ૨૦ વોં જિન-ચંત્રસૂરિની નામ આતા હે વહ નિયમાનુસાર ઢીક હે । ૨૪ વાં નંખર હી જિનયંત્રસૂરિ કી પડતા હે અતઃ ન તો ધીયમેં ૨૪ વાં નામ છુટતા હે ન તો જિનયંત્રસૂરિ હોને કી સંભાવના હે ।

(કમશઃ)

૫-(૧૨)-૫

જૈનાના પર્વો અને તેનો દુંકો ઇતિહાસ

(ગુયા અંકનું ચાલ્યુ)

સિદ્ધિતપ અને વરસ્તીતપનું ધર્યું મહુવા કેનેન શાસ્ત્રમાં પણવામાં આવ્યું છે. આહીંથી લગવાનના મુત્ર ભરતના પુત્ર ક્રૈંસફુમારે આ આહિથેર લગવાનને ઇશ્વરસ શેરડીના રસતું પાછાંહું કરાર્યું હતું તેમ આ દિવસે શેરડીના રસથી પારણું કરાવાય છે.

અપાડ સુદ ૧૪ આ બીજુ કે નીચું ચોમાની કહેવાય છે. ત્યાર પછી લાળ પડો વિ. બાંધ કરવામાં આવે છે. તો દિવસે જરૂરે હેવ વાતન કરવામાં આવે છે અને સાંજે ચોમાની પ્રતિકમણું કરવામાં આવે છે અપાડ સુદ ૧૫ ના રોજ નંદીશ્વર દીપની પૂજા ભજુઓવામાં આવે છે અને સ્થાનાના ઢાઢવામાં આવે છે સુરતમાં નંદીશ્વર દીપની રચના નોંધ લેવી છે અને હુસનકડા વિ નો એક આગેહું નમુનો છે.

આવણું સુહ પ એ દિવસે આસ કરીને વૈતન ભાઈઓ ને મનાથ રાજુકના કોણે
સ્તવનો સર્જાપણો વિ. પ્રિન્ટિકમણોમાં થાકે છે.

આવણું વહ ૧૨ થી ભાડવા સુધે ૪ સુધી પર્યાપ્ત પર્વ ડેર ટેર ઉજવાય છે. એ સાંખ્યિક વિસ્તારપૂર્વક લક્ષીકિત મેરા મારા જુડા કેળમાં લખી છે તેમજ હીપચંહ જીવાણ-દાલ શાહે પણ જુદો લેખ કૈનીરહ પ્રકાશનમાં લખ્યો છે. જૈનોના મેટા પર્વ તરફે એ આડ હિવનોને માનવામાં આવ્યાછે. સાંવત્સરીક પ્રતિકમણુમાં દરેક નાના-મેરા એકમેને ખમાયે છે અને બિચારામિ દુષ્કળંભ વિ. બોલે છે અને તે અંગેની કુમકુમ પન્દ્રિયાઓ અરસ પરસ લખવાનો રીવાજ છે.

આસે સુદ ૭ થી ૧૫ આંદોલાની ઓળિનું પર્વ મનાય છે. કૈતપર્વ આસે સુદ ૧ થી ૬, ૧૦ સુધીનું નવ રાત્રિના તહેવારો ઉજવે છે. અને અભામાતાના દર્શને લાય છે, દોષને દિવસે અંબાજી માતાની રથ યાત્રા પણ કાઢે છે.

આસે આસે મહિનામાં કૈનોના તેમજ કૈનેતરેના ઘણું તહેવારી લેવામાં આવે છે. કૈનોન ખાસ કરીને આસે વદ અમાવાસ્યાને મેટા પર્ચ તરીકે ભાને છે. એ દિવસે મહાવીરસ્વામીનું નિર્વાણ થયું આદે જોકે ગયા અને ગૌતમસ્વામીને ડેવળજીન થયું તેથી કૈનોન એને તરીકે ઉન્ને છે. એ સંબંધી કેટલીક હૃકીકત ઉપર પહેલા નાખરના પર્ચ માં આપી છે. કૈનેતરેના એને વર્ષના છેદા દિવસ તરીકે ઉન્ને છે એ અરસામાં દીવાળી કદમ્પ વિ. પાંચવાની પ્રથા છે. એમાં પાંચમા તથા છઠી આ (હા) આવા ભાવેનું વર્ષનું કરવામાં આયું છે. ભસ્તમશહુણી વાત પણ આવે છે. મહાવીરસ્વામીનું નિર્વાણ અને ગૌતમસ્વામીના વિષય પરિધિબાસ તરીકે તેને ડેવળજીન હૃકીકતો આવે છે.

ઈંટ અને ઈમારત

લેખક : અમદયંદ માવળ શાહ

જીવન અને ભરણું વર્ણનો કાળ જીવો કાંઈને કાંઈ પ્રવૃત્તિથી પૂર્બું કરે છે. કાંઈ યચનામ કર્મવાળા જીવ મહાત પ્રજાહિતના પ્રેરણુતમક કર્યો કરીને ધર્મના મહાત આધીરો ચીરાંઝુલી કરીને કોઈ મહાાંથીતું સર્જન કરીને કોઈ મહાત ઈમારતો બંધાવીને જીવનને ઉત્ત્સવના બનાવી જાય છે. અને વિજયપતાકા ફરસાવી જાય છે.

આવીજ એક ઈંટ ઈમારતની કડાની તાલઘવજરીથીની છે. તાલઘવજરીથીનો ઉદ્ઘાર ને જર્વાળી વિકાસ “ઈંટયજ”નાં થોળનાથી ધર્ષણી સરણતાથી અને દુકુસમયમાં થઈ ગયો

ન્યક્ટિગત એક એકનું સમૃદ્ધાય બળ થાય,

મુશ્કેલ કામો રહેલાયથી પાર ઉત્તરતા જાય.

શ્રી તાલઘવજ તીર્થનો ઉદ્ઘાર થવાતું નિમિત સંવત ૧૯૬૮ માં શાસનસાંચાર પ. પૂ. આચાર્ય ભગવાનશ્રી વિજયનેમિસ્કૃતીધરણ મહારાજ આહિ ઠાલ્યાતું આ તીર્થમાં પદ્ધતિવાતાં થયું. તીર્થના વહીવટમાં આવેલી શિથીલતાએ પૂ. શાસનસાંચારના હીવમાં મહા ભંથન જગાંયું સિદ્ધગીરીની અપ્ટમી કુંક કંદમગીરીથીની નાલનું આ જાય સાચાદેવતું પ્રાચીન તીર્થ તેતા ઉદ્ઘાર માટે હીધીંઘિતંત શાસનસાંચારે આ વહીવટ એવા જીવણ હુસ્તમાં સુપ્રત કરવાની ભાવના પ્રગટાયી કે જે દ્વારા એ સ્તુદ્વિરતું ક્રમે વર્તમાનમાં સિદ્ધ થૈએલું પ્રયક્ષ નીરાખી શકાય છે.

ભાવનગરમાં તેજ સમયમાં ગુજરાતમાંથી આવી ભાવનગરમાં મહાલક્ષ્મી મીલની સ્થાપના કરીને પ્રકાશીત થૈએલા મુન્દયંતેને ખુલ્યાથી સરળને સેવા ભાવી આત્મા આજાં વધ્ય થૈએલી કોણીલાવભાઈ મગનદાલ શાહ તથા શ્રી જાંતીલાલ અમદયંદ વોરા પૂજય શુરૂદેવને વંદન કરવા તળાજ પદ્ધાર્ય, પૂ. શુરૂદેવે આસા ફરમારી અને નેમની સાથે થૈએ પુરુષોત્તમાસ માવળુમાઈ સંગાંધુવાળા થૈએ વીરચંદ્રભાઈ કરશનદાસ કામરોળવાળા થૈએ વલ્લદસદાસ ગુલાબચંદ તળાજવાળા એમ પાંચ ગુઢસ્થેની સમિતીને શ્રી તળાજ સુધે વહીવટ સુપ્રત કર્યો.

પૂજય શુરૂદેવના આશીર્વાદ અને કમિટીનો તેમાં ઉત્સાહ લંબો અને તીર્થઉદ્ઘારની કરીએ જથ્થાબંધ શરૂ થઈ ગઈ સંવત ૧૯૬૮ના શ્રાવણ શુન્હી ૧ ના વહીવટ સંભાળ્યે. સંવત ૧૯૬૬ના માગશર શુન્હી ૧૦ ના કૈને લોલનશાળાની સ્થાપના સ્વ. ૨૦૦૦ ના નૌશાહ શુન્હી ૧૦ ના શ્રી તાલઘવજ જૈત વિદ્યાર્થીગુહની સ્થાપના જિરીરાજ ઉપર ચોમુખળની કુંકનો ગુણ્ણો દ્વારા સુળનાયક સાચાદેવતી કુંકમાં ભાવનજનતય બાંધવાની થોળના.

(ક્રમશઃ)

૫-(૧૪)-૫

(શયા અંકથી ચાલુ)

વિશ્વમાન્ય ધર્મ

(દાખરા)

અહિંસા એ ઉપકાર સત્ય	અહિંસા સાચુ પુન્ય છે.
હિંસા છે અપકાર	હિંસા સાચુ પાય
અર્થે બદલો ભવાંતરે	ભવો ભવ સાથે રહે
મોક્ષ સંસાર અપકાર	૧૬૭ નહિ કોઈ થાય ઉથાય
હૃત્તાત હૃત્તમ હિંસા રહે	દ્વા ધર્મતું સુણ પણ
સ્વ પર બુદ્ધી જાણ	દ્વા છે મન વચ કાય
જાણે નિભાવે કોઈ જત	જુવેત્પતિ જાણે નહિં
અનુભવની હોય આણ	૧૬૮ દ્વા શી રીતે થાય
નિર્ભયતા નાં લેદ એ	જાની દ્વાનિ માની કરે
સ્વતંત્ર ને સ્વ છાંદ	જગમા ઘુહુ ઉપકાર
સ્વ પર રક્ષે તંત્ત્રા	ગુલામ ગુલામિ શુમાનિતા
સ્વ પર લક્ષે સ્વ છાંદ	૧૬૯ જગમા કરે ઉપકાર

રચયિતા : શાહ ચતુર્ભૂજ હરળુચનદાસ (ક્રમશ :)

—: જૈન બનો :—

“કરી કરી આવું મતુધ્યળુચન નહિ મળે; કદાચ મતુધ્યળુચન હાથે ચરી જરો; પરન્તુ રાગાદિને જ શરૂ સમજવતો જૈનધર્મ તો જલ્દી નહિ જ મળે. ભાગ્યવાને ! તમારા મુદ્દેદારે તમે જૈનકૃત્યામાં જન્મયા છો. હવે અર્થ કામતા રાગભાવોમાં લપેટારો મા ! એના આકૃતમાણ જારે લોકામણ્ણા છે, પણ તમે તેમાં અંનહી જાણો નહિ. તીર્થીકર ભગવતોએ તમને જૈન તરફિકોના કે આચારમાર્ગ ફરમાયો છે એ એ તમારે પાણવો જ લેછાયે. કે જુદનમાં કશું ય પાણગોંડ નહિ તો જૈનકૃત્યામાં જન્મયાથી શો લાલ્સ ? તમારામાં જૈનત્વની ઝુસારી શું ? સુખને જ જયાનક સમજવાની ભૂમિકા તૈયાર કરવા માટે તમારા કુલાચારોને જીવનમાં આત્મોત્ત્ત્રાત કરી દેવા જ રહ્યા”

પૂજ્યપાદ શુદ્ધદેવભીની આ હૃદ્યવેદી વાણી સાંકળીને હું એ વર્ષ માટે કાર્ડ નાં ઉ માં લખેલી પ્રતિજ્ઞાએ કરું છું.

પ્રયોગક : સુનિશ્ચી ચન્દ્રશેખરવિજયલુ.

મા-ખાપને ભૂલરો નહિ

જુસો બીજું બધું, મા-ખાપને ભૂલરો નહિ,
આગરાયત છે ઉપકર ચોના, ચોણ વિસરશો નહિ.
પત્થર પૂજયા પૂર્ણી તણૂં, ત્યારે દીકું તમ સુખું,
એ પુનિત જનાં કણજાં, પત્થર અની છુંદરો નહિ.
કાઠી ચુંઘેથી કોળીયા, મહોમાં દઈ મોટા કર્યા,
અમૃત તણૂં દેનાર સામે, એર ઉગળરો નહિ.
લાણો રડાવ્યા લાડ તમને, કોડ સૌ પુરા કર્યા,
એ કોડના પુરનારના, કોડને ભૂલરો નહિ.
લાણો કમાતા હો લકે, મા-ખાપ જેથી ના ડ્રય્યા,
એ લાખ નહિ પણ રાખ છે, એ માત્રનું ભૂલરો નહિ.
સંતાનથી સેવા ચેડો, સંતાન છો સેવા કરેનો,
જેવું કરો તેવું ભરો, એ ભાવના ભૂલરો નહિ.
લીને સુર્ક પોતે અને, સુકે સુચાવ્યા આપને,
એ આંખમય આંખને, ભૂલીને લીજાવરો નહિ.
પુણ્યો પિછાવ્યા ગ્રેમથી, લેણે તમારા રાહ પર,
એ રાહઅરના રાહ પર, કંદ્ક કદી બનરો નહિ.
ધન અરચ્યતા ભળશે બધું, માત્રા-પિતા ભળશે નહિ,
પળ પળ પુનીત એ ચરણની ચાહના ભૂલરો નહિ.

વાચો, વંબાવો, અને શક્ય હોય તો તમો
વનું વનું દેલાવો કરવા/કરવા વિનંતિ છે.

પ્રદાનક: જ્યેનિદ્રાની ભગનલાલ શાહ, શ્રી જૈન ધર્મ પ્રસારક સભા-ભાવનગર.

મુદ્રક: ફિલેફાન્ડ પોર્ટલાસ ગાંધી, શ્રી અરણોદિસ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ-ભાવનગર.